

— אח!... אין לי זמן לדבריש בטלים כאלה!... אמר לנוכה, ובכלל החלטתי לבלי לתת פרוטה אחת למוסדות הלאומיים.

ליהודי זה שהיה מסורב אל עזרת הלאום, יש בכלל טענות למוסדות הלאומיים, שהם חייבים בפרנסתו, אעפ"י שקבל מנה יפה ושכר-ערישה הגון מהסיכנות כנראה—בתוך פרס להצטיינותו דידועה בימי המאורעות...

ממנו ראו כמה סוחרים מאחינו הספרדים שישבו על ידו בהתונה וכן עשו, או יותר נכון לא עשו ולא נתנו את הגרוש שלהם, ועל "לא" אין מתחרטים לעולם.

ונשברתי ביטן האחרון בקיץ צפת בחברת

זכנים וצעירים, דברנו על מצב העיר העלובה ועל שמונה עשרה משפחות שהן עתידות לעזוב את העיר מיד אחר הסוכות, מי לחיפה, מי לת"א וכי לארגנטיניה...

אנב נתגלגלה השיחה על אנשי הלבנון, שהם טחגרים לאמריקה הדרומית והצפונית, עושים כסף וחוזרים לארצם כדי לבנות את כפריהם לערים... והנה ספץ אחד מסגל-החבורה, יהודי פקח, ואמר:

— כל ימי נצטערתי שלא ידעתי את פרושו הנכון של הפתגם: „אוירא דא"י מחכים". ראיתי מפשים גדולים בא"י וחכמים מפורסמים בחו"ל, (הסוף בעמוד י"א)

זה האחרון גרוש מכיסו וזרק בחימה לתוך הפח הקטן.

— נו, יגער הנכרת?—שאל הנוכה.

— הנכרת תשלם בעצמת... היתה תשוכתו של ה"אדון בפסדך".

העיו הגובה לשאל מאת הפסיד:

— האם בעד הגלידה שאוכלת הנכרת, משלמת היא או אתה?...

אל השלחן הסמוך ישבו פסידים גדולים וכ- תוכם כנהל כחלקה בקרן הלאומית:

— „קש... קש... קשקש“, שאלה הקופסה לפרוטת הגולגלת כדרכה לילות וימים.

— אין לי „כסף קטן“!—ענה הפסיד כדי להפ- טר כמו מהקבצנים ברחוב...

— יכול אני להחליף לו שוללינג או שנים! ... נסה הנוכה להניד.

— איני חפץ ב„עודף“!... הרעים שוב הפסיד, ואולם בראותו כי הגובה אינו זו ממקומו, התחיל

מששש בכל כיסי בגדי, חזיתו ומכנסיו, וכשמחפ- שים—מוצאים: שני חצאי-גרוש נכובים. הוא סבל מהגובה 2 פתקאות של גרוש כ"א ונ"ח עוד גרוש אחד עד היום הזה.

משם נכנס היהודי בעל-הקופסה לשמחת- חתונה ומצא שם מי-שהיה פסיד ארוך וצחוב כסו- כנות.

הציונית ובטעות דבר ע ב ר י ת... וכיצד אמר ה"חבר" ברל במסיבת היפה? —

„אנשי ארץ-ישראל מחוננים בכשרון מיוחד להי- ישב על הקרסע ללא אמצעים, אך באמונתם העם- שנית בלבד“.

תיתי לו"לר"י ברל זה, שנפל על אמצאה גאו- נית זו עם קבלו את תיק חבר הנהלת הכוכנות, כי אלמלא זאת מי יודע מה היה גורל ישובנו החפלאי בא"י?...

הוא אישר אמרתי לכם תמיד: כל מה שמת- קרבים יותר לרומי תקטן האמונה, וקטני-האמנה בקרן הלאומית שלנו נמצאים דוקא בין הפסידים הקרובים ביותר לאבוס הלאומי...

והא ראייה :

אותו מורה-הדרך, בעל הזקנקן מספריסין, נכ- נח לקישקש בקופסת ה„פרוטה לגולגולת“ בין ש- חנות קפה וינה ומצא בראש המסובין, נחשו את מי?—כטובו, את פקידו מוסדותינו הלאומיים.

נגש אל אותו פסיד עליון שיש לו קומה-כפולה בתלפיות ומשכרת כפולת-שמונה בקרן הנדולה, שישב על כוץ בירה קרה וקופפת והראה לו את הקופסה:

— תבוא אלי הביתה!—ענה הפסיד בעצבנות. פריש ממנו הנוכה ואחר הקפות אחרות בין השלח- נות חזר אל הראשון בהפפת „עוזר-דלים“. הוציא

בהוצותינו עתון-ערכ או עתון-בקר חדש בשפה „עמעם“...

ואני חשבתי לתומי כי הפועלים שלנו בע"י- הכרה צריכים להיות הראשונים לאטום אוניהם משמוע „כשורות“ כאלה, שמוסרים רק ע"י גוי, והנה זכו הם להיות הראשונים להכריו עליה ולת- קוע בשופר על ביאת ה„גואל“ הזה לארצנו...

וקובל אני ומתרעם על העתון המכשר, שאחרי עבוד שבוע ימים מיום שנתקדשה ארמת ישראל תחת כפות רגליו של הרא"ג, אושפיז עילאה וק- דישא זה, לא מצאו לנתוח לערך מטעם מפא"י או מפ"ח או מפ"ץ בבית-החלוצים או החלוצות מסיבה חגיגית לכבוד האורת, כי במה גרוע ה"כיר- רה" הזה מד"ר טורוב, למשל, שבא אף הוא מן הדרך, מאמריקה וערכו המורים לכבודו קבלת פניב יפה?...

איתסהה !

ישוב — בשורה טובה ונעימה המרשנת עצם. לכבוד ברל לוקר, נערכה בחיפה אור ליום בי מטעם מפא"י בבית החלוצות מסיבה חגיגית. הוא השיב ארוכות ב... א י ד י ש, ננע בשאלת הלשי- נות בארץ. אחריו קראה העזר-כנגד כמה משיריה ב... אידיש.

ובירושלים עיה"ק, בירית אבן הפינה לבית קרן היטוד כךך אותו ברל לוקר בשם החסתדרית

אימר עזמות...

שבוע של בשורות טובות, שמחות ונחמות ומכות ככורות ונאמנות.

ובה דבריו ה„בשורה“, שהביא לנו עתון הפוע- לים ביום ראשון בשבת תחת הכותרת „בין הש- בים“: „בא אברהם גולומב, מורה בוילנא“.

בפשטות ובתמימות.

ותמה אני רק על אותו „דבר“, שכל רז לא אגיס ליה טעניני רוסיה ופולין, אשר סתם ולא מירש הפעם סיוס ה הוא האורח הישר הזה ועבר לגמרי בשתיקה על פרשת גדולתו ויחוסו של „הגאון מוילנא“ הזה שבא לארצנו.

וכדי שלא למנע את הטוב מבעליו מצוה לפרסם ברבים, כי הוא לא מורה סתם אלא אחד מטיסדי ה„טאג“ הבונדאיהוילנאי, סופר ורין שהודרז ושלח מיד אחר המאורעות בר כ ה מ ו י ו ת ד ה לנצחונם של שכנינו על הציונות...

ולא עוד אלא שכתב מאמר ארוך בה„טאג“ ושלה מכתב גדול אל ה„פרייהייט“ באמריקה — שיר מוזמר לבני-דודנו—ותיכף אחר הופעתו של מאמר זה ב„פרייהייט“ יצאו ממנה ארבעה מראשי המ- נות של המערכת: ליוויק, אברהם ריוזין, ל. בר- רישא ועוד רביעי שאיני זוכר את שמו — לאות בהאה כנגד השערוריה. כידוע...

„בין השב"ס“ כתיב: משמע שא"י וכי תר הפעם לבקור שני של „שליח-מצוה“ זה ועוד לא שכחנו את מאמריו מא"י מאז, דם ואש ותמרוח עשן, הומה ומחומה, פוקה ומבוקה, בוקה ומבולקת. ובכוא משוררנו הגדול לורשוי, ערך לו ה„מורה מוילנא“ קבלת-פנים כדיבעי למיהוי עפ"י כל דיני השלחן ערוך של הבונדאים והאידישיסטים גם יחד כיהע...

כדי לקיים מצות חז"ל מספר אני בזה רז מלצת שבחיוו בפניו ומוציא אני, כאותו הנער הלסקן, רק את הצמוקים המתוקים מתוך העוגה אשר אפה לנו יזה בירושלים-דליטא או דפולין. עכשיו, כשבא „שליח“ זה, כפי ה„בשורה“, לשכן כבוד בארצנו, הביא בכנפיו את הנאולה לירושלים של פלשתינה (א"י) והשחרור מ„עברית“, מהציו- ניות הבורגנית ימ"ש ואפילו מ„הניצול“ של הכ- תדרות העובדים...

ולא להנם ערכו לו ה„כאוויידים“ מהסמינר בוילנא, שנסגר ע"י הממשלה, נשף פרידה לפני צאתו לדרך וכלם הביעו את תקוותם שהוא ירים את קרן האידיש בא"י ויסלל אגן הדרך הראשה לננים ולבת"ם זרגוניים בירושלים ובתל-אביב... ואל נפתח פה לשמן... בקרוב בימינו יופיע אויית